

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

habito generali conventu, & oblata sibi annua dona suscepit, & legationes plurimas, quae tam de Roma, & Benevento, quam de aliis longinquis regionibus venerant, & audivit & absolvit. Idem dicendum est de Legatis pontificiis qui Concilio Compendiensi interfuerunt anno septingentesimo quinquagesimo septimo, Georgio nimirum Episcopo Romano, id est, Episcopo provinciae Romanae, & Joanne Sacellario, quorum mentio extat in canone IX. illius synodi. Nam missi fuerant à Paulo primo ad Pippinum Regem, ut eum certorem facerent de sua electione, amorisque in Pippinum sui ac totius populi Romani abundantiam illi ostenderent; ut patet ex epistola Pauli Pontificis ad Pippinum.

III. Itaque nullos alios canones praesentia Legatorum de industria missorum firmatos reperio, praeter Liptinenses sub Carlomanno editos anno septingentesimo quadragesimo tertio, & Francofordiensis anno septingentesimo nonagesimo quarto. Quare caute legendus est Benedictus Levita, cum in praefatione ad librum quintum Capitularium ait, ut auctoritatem illis conciliet, ea fuisse maxima ex parte statuta in conventibus quibus Legati sedis apostolicae interfuerunt, ea firmantes apostolica auctoritate. Id enim intelligendum est de tribus postremis Capitularium libris, ut ipsemet Benedictus scribit in fine ultimi libri.

IV. Tamen illud nihil detrahit de dignitate Regum nostrorum. Contra, praedictio illo firmatur jus in cujus possessione tunc illi erant, convocandi nimirum Concilia, eorumque decreta confirmandi, aut modificatione adhibita inflectendi. Lotharius Imperator Capitulare edidit anno DCCCXLVII. quod ex legibus Caroli Magni, Ludovici Pij, Pippini, & ipsius Lotharij constat, quod observari jubet per univrsum Imperium, multa eis indicta qui contra venirent, sive Ecclesiastici forent, sive laici. in quo Capitulari quamplurima decreta extant circa disciplinam canonicam. Tantum autem abest ut Leo quartus ea damnet, tanquam à iudice non competenti edita, ut etiam ad Lotharium scribens profiteatur se observare velle illud Capitulare: De capitulis vel praeceptis imperialibus vestris nunc & in aevum nos conservaturos modis omnibus profiteamur.

C A P V T XXVIII.

Synopsis.

I. Antiqua politia nondum prorsus eversa erat aevi Caroli Calvi. Episcopi tum lacertos movere coeperunt, eorum tamen decreta in synodis edita non

ante valebant quam in conventu regio approbata fuissent. Probatur exemplo Concilij Meldensis. De raptibus alienarum sponjarum.

II. Synodus Suesionensis anni 853. nullum canone edidit extra materiam à Carolo propositam. Eius canones confirmati sunt apud Vermeriam in generali regni conventu.

III. Sub Carolo Calvo imminui capta Regum dignitas. Nicolaus primus ad se traxit convocacionem Conciliorum absque iuribus Principis. Aitum id adversus mores antiquos.

IV. Tamen Summus Pontifex potest synodum convocare intra Gallias, si id Ecclesia militas postulerit. Ita sensit synodus Suesionensis anno 866. adversus Britonum Episcopos scribens.

V. Antea convocatio Concilij generalis fiebat auctoritate Principis, etiam quando Summus Pontifex synodum in regno haberi praecipiebat. Probatur auctoritate Gregorij magni & Hincmari.

VI. Nicolaus primus sequi voluit exemplum beati Gregorij. Sua auctoritate eam synodum Suesionensem celebrari iussit. Quare synodus fateatur se congregatam fuisse iussu & auctoritate Nicolai. quod etiam agnoscit Carolus ad Nicolaum scribens.

VII. Volsadi Remensis Presbyteri causa aliam occasionem subministravit infringendae Conciliorum Gallicanorum auctoritati. Synodus Suesionensis cedit iussu Nicolai. Sed tamen eum haud occulte increpat, graviterque monet datum esse exemplum perniciosum posteris.

VIII. Volsadus gradui suo restitutus in synodo Suesionensi, statim sit Archiepiscopus Biturigenis; inexpectata restitutionis ejus confirmatione, quam Rex à Summo Pontifice postulaverat. Ex eo tempore Summi Pontifices ad se traxerunt iudicia appellationum Episcoporum & Presbyterorum.

IX. Concilium Metense iussu Nicolai congregatum, postulante Lothario Rege. Causa enim dubia erat. Agebatur de divortio Lotharij cum Thiberga.

X. Atamen Nicolaus non transmisit prorsus iura regia. Ex fallo ejus, deprehenduntur epistolas Pontificum apud nos obtinere non posse vim legis, donec Regi ostensa fuerint.

XI. Lethale vulnus synodis infixit Nicolaus primus praecipiens ut Acta synodi Metensis ad semittantur; ut si iniuste fuerit iudicatum, restaurari jubeat cognitionem.

XII. Nicolaus, primus omnium pronuntiavit neminem posse synodum generalem convocare absque iussione sedis apostolicae.

XIII. Duo loca male intellecta occasionem praebuerunt huic propositioni. Primus petitur ex synodo Romana in causa Symmachi Papa. Vera hujus synodi mens explicatur.

XIV. Secundus locus eruitur ex epistola Pelagij secundi adversus Ioannem C.P. qua explicatur. Canones generales Ecclesiae conditi non possunt absque sententia Romani Pontificis.

XV. Verissimum est Concilia non posse celebrari absque sententia Summi Pontificis. Sed regula illa extendi non potest ad Concilia nationalia. Hincmari praclara regule asseruntur. An generalia regni Concilia haberi possint in palatio.

I. ANTIQUA politia nondum prorsus eversa erat aetate Caroli Calvi; tamen manifeste appareat bella civilia, quae

mod. Levita in pref. lib. 4. Capituli. Maxima ex parte eadem auctoritate apostolica & omnium Francorum auctoritate ordinis; utrumque assensu suo notoria.

Capitulare Lotharij editum à Godefrido to. 1. Concilio imperiali. pag. 101.

As. Gratian. lib. 10. c. 9.

vim regie auctoritatis infringere solent, divi-
sionem item imperij Francorum inter tres
fratres, viam aperuisse ad introducendas no-
vitates in hac materia. Nam Episcopi à Re-
ge evocati frequentius quàm sub Carolo
magno & Ludovico Pio celebraverunt sy-
nodos ex diversis provinciis, seorsim à ge-
nerali regni conventu; in quibus judicabant
causas graves, Episcoporum nempe, ac Pres-
byterorum, & Diaconorum, si res tanti
momenti esset, ut constat ex synodis Mo-
guntina, Sueffionensi, Valentinenfi, Tul-
lensibus duabus apud Saponarias & apud Tu-
sacum, aliisque. Interdum verò ultra pro-
gredebantur. Quippe in synodis illis cano-
nes & statuta condebant. Verùm ij non antè
vim constituti obtinere poterant quàm in
conventu regio approbati fuissent. Hinc na-
ta controversia quæ post Concilium Mel-
dense excitata est anno octingentesimo qua-
dragesimo sexto. Nam cum Episcopi illic
condidissent LXXIX. canones, jussit Rex
eos ad se deferri, ac dein eos examinari præ-
cepit in conventu generali habito in villa
Sparnaco ad Matronam fluvium; in quo ex
procerum regni consilio statutum est no-
vemdecim tantum ex illis canonibus obser-
vandos esse: *Ex omnibus illis capitulis hæc tan-
tum observanda & complacenda sibi collegerunt,
& Episcopis scripta tradiderunt, dicentes non
amplius de eorum capitulis quàm ista & ista
velle cum Principe observare.* Ad hanc haud-
dubiè modificationem alludunt Episcopi in
canone ultimo hujus synodi, qui post decre-
tum Sparnacense additus est ceteris; in quo
Regem hortantur ut saltem observet capi-
tula recenter ab ipso decreta cum Episcopis
manuque ejus confirmata: *Vt autem capitula
que Domino mediatore communiter decrevi-
stis, & manu propria confirmastis, pleniter ob-
servetis &c.* Præterea eum orant ut observa-
ri in futurum jubeat pœnas ab iis decretas
adversus raptos sponfarum alienarum, ut-
que decretum ea de re suum ceteris cano-
nibus qui recepti ab eo erant adderet: *Hoc
diploma, si complacet, adnectatur.* Pœnæ illæ
anathematis extant in canone LXXVII. sy-
nodi Meldensis, qui octavum & decimum lo-
cum occupat inter eos quos observandos
censuit conventus Sparnacensis.

II. Synodus Sueffionensis, quæ anno
DCCCLII. congregata est ex quinque pro-
vinciis, reverentiùs constitit intra limites
æqui. Convocata illa fuerat à Carolo Calvo
Rege, nullumque canonem condidit extra
materiam à Principe propositam; canones
autem ejus admissi & confirmati sunt in con-
ventu generali regni habito apud Verme-
riam eodem anno: *Sed & capitula que syno-*

*dali consulti Dominus Rex Carolus in Concilio
memorato apud Sueffionis civitatem sacro pro-
fuit conventui, coram fidelibus suis in eodem
palatio Vermeria relegi fecit; & ab omnibus con-
sonanter suscepta sunt, & accepta.* Synodus
quoque Tullensis anno DCCCLIX. habita
fuit coram Regibus, qui confirmarunt cano-
nes in ea conditos. Item Duziacensis ha-
bita anno octingentesimo septuagesimo
quarto, *nutu divino & sanctione Caroli Regis.*

III. Sub Carolo Calvo introduci cepe-
re ingentes novitates in gratiam sedis apo-
stolicæ & in detrimentum regie auctori-
tatis. Etenim Nicolaus primus Pontifex Ro-
manus ad se traxit immediatam convocatio-
nem Conciliorum absque literis Principis,
Aliud tamen obtinuerat quoad Concilium
Francofordiense: quod auctoritate quidem
Pontificis Romani celebratum fuerat co-
ram Legatis ejus, sed Caroli magni jussio-
ne convocatum, missis quaquaversum li-
teris.

IV. Sanè diffiteri nolim inesse Summo
Pontifici auctoritatem convocandi Concilij
intra Gallias, si id Ecclesiæ utilitas postula-
verit. Neque enim me latet synodum Suef-
fionensem, quæ anno octingentesimo sexa-
gesimo sexto congregata est, eam auctori-
tatem agnoscere in sede apostolica. Scribens
enim ad Nicolaum primum adversus Epif-
scopos Britonum, qui obedientiam Metropo-
litano Turonensi debitam abjecerant, ait eos
nolle prorsus convenire ad generales reg-
ni synodos, neque legatos aut literas mitte-
re, etiam tum cum Summus Pontifex earum
congregationem fieri præcipiebat ad discuti-
tiendas causas emergentes, atque id eò minus
ferendum esse quòd Episcopi illi nulla ratio-
ne prohiberentur ad eas accedere, non ob pe-
ricula in mari, aut propter asperitatem mon-
tium, non longo regionum intervallo dis-
juncti. *Sed neque ad generalitatis nostræ syno-
dum,* inquit Synodus Sueffionensis ad Nico-
laum Papam scribens, *si quando apostolatus
vestri auctoritas nostram fraternitatem pro qui-
buslibet emergentibus vel imminentibus negotiis
adgregandam decernit, illorum presentiam, le-
gatos, literas, cum infra sinum occidua Gallia
commorentur, & nec juga montium, nec merinum
pelagus, sed neque gravis intercapedo terrarum
convolare prohibeat; nostræ unanimi quæ-
quam habere meruimus.*

V. Itaque illud solum aio, hunc ordinem ad
ea usque tempora observatum esse in Gallia,
ut Regis auctoritate fieret convocatio Con-
cilij generalis regni, non solum semel in an-
no aut quando ita Principi videbatur expedi-
re, sed etiam quando Summus Pontifex præ-
cipiebat synodum haberi in regno; cujus
celebratio

Capitula excerpta
in villa Sparnaco,
in Capit. Caroli
Calvi, & c. 3.
Com. Gallie
pag. 63.

Concil. Vermer.
c. 3.

celebratio differebatur, donec consensus Principis accederet, ejusque ipse convocationem literis suis faceret; ut supra probatum est exemplo beati Gregorij. Eadem est sententia Hincmari, tum viventis, qui in epistola sexta docet Episcopos provinciarum Galliae congregari solitos, *si fraterna caritas nos invitaverit, potiusque jussio apostolicae sedis & praeceptio Domini nostri Caroli Imperatoris Augusti nos ad synodum, sicut praecipunt regule, vocare decreverit pro talibus quae forte provinciali nequiverint examine definiti, maxime in causa fidei vel generalis religionis, sicut in apostolicae sedis Pontificum & in epistolis legimus Augustorum. Quoniam Imperatorum auctoritate convocatas generales synodos & in historiis ecclesiasticis & in epistolis apostolicae sedis Pontificum reperimus. Et sanctus Gregorius Reges Francorum synodos in Gallicis & Belgicis provinciis convocare sepe commouit.*

VI. At Nicolaus primus sequi noluit exemplum beati Gregorij, sed sua auctoritate conceptis verbis synodum Sueffionensem celebrari jussit anno octingentesimo sexagesimo sexto, locumque & tempus quo ea habenda esset praescripsit in epistola scripta ad Archiepiscopos & Episcopos Galliarum. *Præcepimus vos, inquit Nicolaus ad Herardum Turonensem Archiepiscopum scribens, unâ cum ceteris Archiepiscopis & Episcopis Galliarum & Neustrie &c. apud Sueffonicam urbem pariter convenire.* Attamen literas quoque ad Carolum Calvum scripsit, quibus eum faceret certiore constitutionis suae. Sed id factum est ea tantum mente ut in executionem urgeret auctoritate sua. Hinc factum ut epistola synodica Concilij Sueffionensis alio verborum sensu concepta sit quam canon primus Concilij Francofordienfis, quod, ut habet canon, *auctoritate apostolica & jussione regia congregatum est.* Concilij vero Sueffionensis patres fatentur se congregatos esse jussu Nicolai, nulla Principis mentione. *Synodus, inquit, Sueffionis habita jussu & auctoritate sanctissimi apostolatus vestri.* Quin & Carolus ipse in epistola ad Nicolaum scripta, quae extat in Actis ejusdem Concilij, agnoscit eam synodum fuisse convocatam jussu Pontificis: *à synodo praeceptione vestra congregata.*

VII. Occasio celebrandae hujus synodi aliam quoque infringendorum canonum causam invexit, quae plurimum detraxit de auctoritate Conciliorum Galliae. Concilium enim illud congregatum fuit ex universis regni provinciis, ad examinandam depositionem Volfadi aliorumque Clericorum ab Ebbone Archiepiscopo Remensi ordinatum post depositionem ejus & pravam re-

stitutionem, quae multis de causis nulla erat & irrita. Eorum namque ordinationem in dubium revocaverat Hincmarus Archiepiscopus Remensis, Ebbonis successor. Quare illi anno octingentesimo quinquagesimo tertio querelam ea de re suam detulerunt ad synodum Sueffionensem, permisso Caroli congregatam, qui locum ac diem celebrationis indixerat: *Episcopis juxta instituta canonum synodum celebrare volentibus, annuit idem Rex Carolus, eosque ad urbem Sueffionum X. Calendas Maias convenire praecipit; ut legitur in praefatione ejusdem synodi.* In ea autem declaratum fuit iudicio synodi & iudicium qui inter adversarios convenerant, horum Clericorum ordinationem esse nullam. At Nicolaus, delata ad se eorundem Clericorum querela, tredecim post annis jussit eam causam retractari in Concilio generali Episcoporum Galliae, quos ad eandem urbem Sueffionensem convenire praecipit; addito conceptis verbis, quod si Clerici depositi à iudicio hujus Concilij ad sedem apostolicam appellarent, eorum causa judicanda esset apud urbem Romam, quo Hincmarus ac Clerici Vicarios suos mittere possent. Quo loci animadvertere licet tria atrociter vulnera inflata esse auctoritati Conciliorum generalium Galliae, contra praescripta canonum. Primum enim decernitur revisio causae adversus Presbyteros iudicatae in Concilio congregato ex diversis provinciis, cum tamen, juxta canones, eorum causae in his Conciliis judicandae sint definitivo decreto. Tum reis relinquuntur potestas appellandi à iudicio post revisionem lato. Istud verò contrarium est legibus & canonibus Sardicensibus, etiam si de Episcoporum depositione ageretur. Tertio, partes Romam evocantur, id est, Hincmarus Archiepiscopus Remensis, & Clerici dejecti; cum tamen appellationes, etiam Episcoporum, ad provincialia iudicia remitti debeant, juxta canones Sardicenses. Sanè ad vitandam conflictionem jurisdictionis Synodus Sueffionensis, sequuta modum ab Hincmaro propositum in Scheda ab eo porrecta synodo, ad Nicolaum scripsit se, manente auctoritate iudiciorum secundum canones latorum, consensisse votis pontificis, id est, ut Clerici illi gradibus suis restituantur ex speciali gratia & intuitu misericordiae. Sed addunt patres monitionem quae magni momenti est, cavere nimirum debere Nicolaum ne ex hoc synodi obsequio emergat perniciosa disciplinae ecclesiasticae, provideatque ne exemplum illud trahatur in consequentiam ab iis qui

Hincmar. ep. 6. c. 57. & 58. edit. Meunier.

Nicolaus I. in epist. ad Herardum Archiepisc. Turon.

Epist. synod. Concilij Sueffion.

se deinceps restitui postulabunt.

VIII. Arbitror autem eò facilius synodum flecti se passam esse in hac causa, quòd, ut ego quidem existimo, ita fieri debere convenisset inter Carolum Regem & Hincmarum, in gratiam Volfadi. Video quippe Volfadum illum, qui hujusce controversiæ præcipua causa fuit, statim post hæc cum consensu synodi à Rege promotum esse ad archiepiscopatum Biturigensem; non expectata etiam restitutionis ejus confirmatione, quam Rex à Summo Pontifice postulaverat. de qua præcipatione conqueritur Nicolaus in epistola ad Episcopos synodi Sueffionensis. Itaque simillimum veri est eum æmulatione auctoritatis callidè tractum in partes, ut eliceretur ab eo consensus pro restitutione Volfadi & aliorum Clericorum quorum depositio, petente Hincmaro, confirmata fuerat à Benedicto Papa. Verùm hic agendi modus ingentem rebus nostris perniciem attulit, cum ab eo tempore Romani Pontifices sibi adversus canones & vetustam possessionem vindicaverint judicia appellationum, non solum Episcoporum, sed etiam Presbyterorum, ut ostendi in capite decimo quinto hujus libri.

IX. Opponi posset, Nicolaum primum propria auctoritate convocasse Concilium Metense ante synodum Sueffionensem, atque adeo existimandum non esse tum primum imminui cæptam auctoritatem regiam cum Sueffionica synodus decreto Pontificis convocata est. Sed magnum inter hæc duo Concilia discrimen intercedit. Quippe Metense Concilium celebrari postulaverat Lotharius Rex Austrasiæ; qui Nicolaum rogavit ut illud convocaret, ac Legatos eò suos mitteret, ad judicandam causam matrimonij sui cum Thetberga conjuge sua. Causa enim dubia erat; ob quam Synodus Aquisgranensis anno octingentesimo sexagesimo congregata, cui interfuerant Archiepiscopus Treverensis aliique Episcopi in regno Lotharij constituti, Nicolaum consuluerat. Optimo igitur jure poterat, non solum decernere celebrationem hujus Concilij, sed etiam illud convocare, quoniam Regis Lotharij, ad quem convocatio pertinebat, agitanda illic erat causa; cui rei necesse erat congregare Episcopos ex diversis regnis.

X. Attamen si propiùs introspeciamus quem ordinem tenuerit Nicolaus in convocatione hujus Concilij, constabit jura regia non fuisse prorsus transmissa. Quippe Nicolaus Legatos suos mittens, eis literas dedit ad Episcopos Gallia & Germaniæ scriptas,

quibus eos evocabat ad urbem Metensem, illic judicatos causam Lotharij. Verùm eam cautionem adhibet quoad Carolum Calvum, ut Legatos velit ad eum accedere, eique *epistolas synodicas*, id est, literas Concilij convocatorias, ostendere, quæ ad Episcopos regni ejus scriptæ erant, itemque *Commonitorium*, id est, mandata Legatis data. Tum & illud quoque fieri annuit, ut isthæc omnia cum Episcopis cunctisque aliis communicentur. *Eidem glorioso Regi*, inquit Nicolaus in epistola ad Legatos in Franciam missos, *epistolas synodicas, & has quas vobis nunc dirigimus, paritercum Commonitorio, presentibus cunctis ostendite.* Ex his autem colligi possunt vestigia præci moris, quo receptum erat non posse vim legum apud nos obtinere epistolas Pontificum Romanorum, donec Regi ostensæ fuissent. Convocatio nihilominus isthæc effectu caruit quoad Francos, habita nimirum Synodo Metensi anno **DCCCXIII**. à solis Episcopis regni Lotharij & Legatis Nicolai; ut ipse Nicolaus testatur in epistola **LVIII**, ad Episcopos in regno Ludovici constitutos.

XI. Fatendum tamen est modum illum mittendorum Legatorum ad convocanda provinciarum Concilia, causasque in eis judicandas, placuisse Summis Pontificibus, qui ea ratione in se traxerunt omnem auctoritatem quæ penes Episcopos erat. Auctoritas enim Legatorum ad eam formam disposita est quam Nicolaus instituerat in hac legatione ad synodum Metensem. Ea autem in eo versabatur, ut Legati una cum synodo dijudicarent causam Lotharij, causasque ecclesiasticas definirent quæ incidere, ea tamen lege, ut si talis controversia oboriretur quæ in synodo terminari non posset, ad sedem apostolicam referretur.

Nihil heic novi statutum est; quoniam ea erat portio antiqui juris quod Episcopo Romano comperebat in Occidente, ut ad eum referendæ essent causæ ambiguae, quem admodum ostendi in superioribus libris. At clausula sequens prorsus abolet auctoritatem synodorum, sive pro judicandis causis, seu etiam pro condendis canonibus. Nam jubet Nicolaus Acta synodi ad se mitti; ut si invenerit causas secundum æquitatem definitas fuisse, Deo omnipotenti gratias referat; si verò injustè fuerit judicatum, restaurari jubeat cognitionem; *ea renovare summo pere jubeamus*, inquit Nicolaus in epistola **XXIII**, ad Episcopos in Concilio Metensi residentes.

XII. Et Legatorum quidem missio magnum præsidium erat ad traducendas ad apostolicam sedem universas provinciarum causas;

Nicol. l. ep. 19.
Regalis excellentia vestra nuper apostolici nostri dicitur ut pro persequenda synodo istius à latere nostro mittere dignarentur.

Epistola Episcoporum regni Lotharij ad Nicolaum.

Nicol. ep. 21.

sed ostendendum erat necessariam esse eorum presentiam in Conciliis. Primus omnium Nicolaus in medium protulit propositionem unde petita est hæc consequentia. Nam in Sermone habito Romæ in vigilia Natalis Domini, qui relatus est in Concilio Romano quod anno octingentesimo sexagesimo quinto celebratum est, post judicatam causam Rothadi Episcopi Sueffionensis, qui depositus fuerat in synodo generali Sylvanectensi, affirmavit neminem posse synodum generalem convocare absque iussione sedis apostolicæ: *Cujus rei gratia facto Concilio generali, quod sine apostolicæ sedis præcepto nulli fas est vocandi, &c.* Axioma illud, quod extenditur ad omnia Concilia quæ neque episcopalia sunt neque provincialia, sumptum est ex decretis supposititiis Papæ Iulij, quæ extant in collectione Isidori Mercatoris; cujus auctoritatem imminui ferre non poterat Nicolaus, ut ostendi in cap. v. §. vi. & cap. vi. §. i. libri tertij.

XIII. Certum quidem est duo loca malè intellecta occasionem præbuisse huic propositioni. Primus est, Concilium Romanum tertium sub Symmacho, in cujus Actis legitur quod cum Theodoricus Rex Italiae synodum generalem Italiae convocasset ad judicandam accusationem institutam adversus Symmachum, Episcopi provinciarum Liguria, Æmilia, & Venetiarum, Romam ad Concilium proficiscentes, ac per Ravennam iter agentes, ubi Rex morabatur, ei suggererunt Symmachum Papam, tametsi reus esset, debuisse convocare Concilium, ipsum qui dicebatur imperitus debuisse synodum convocare. Certè exprobratio illa locum habebat quoad Italiam, neque recipienda esset in aliis regnis: quia Concilium patriarchale convocandum est à Patriarcha, & à nullo alio convocari potest secundum Canones. Ideoque ad Papam Symmachum, non autem ad Regem, spectabat evocatio Episcoporum Italiae qui per illas tempestates patriarchalem synodum Romanam constituebant.

XIV. Secundus locus eruitur ex epistola Pelagij secundi adversus Ioannem Patriarcham Constantinopolitanum, qui se dicebat Episcopum universalem, eoque titulo, quem indebitè usurpabat, Concilium generale in scio Pelagio convocare præsumperat, ad quod non solum Episcopos Orientis invitaverat, sed etiam occidentales, evocato nimirum Episcopo Thessalonicensi atque Episcopis Græcis qui ad patriarchatum Romanum spectabant. *Relatum est ad apostolicam sedem*, inquit Pelagius secundus in epistola octava, quæ est ad Episcopos qui

Tom. II.

ad Synodum Constantinopolim conveniunt, *Ioannem Constantinopolitanum Episcopum universalem se scribere, nosque ex hac sua præsumptione ad synodum convocare generalem, cum generalium synodorum convocandi auctoritas apostolicæ sedis beati Petri sit tradita.* Nullus Pontificum Romanorum ante Pelagium sibi arrogaverat auctoritatem convocandi Concilia. Vtunque tamen se res habeat, constat Pelagium eo loco contendere ad solam sedem apostolicam pertinere jus convocandi Concilium omnium patriarchatum, exclusis prorsus ab eo jure Episcopo CP. & reliquis Patriarchis. Et haud dubiè Ioannes Constantinopolitanus egrediebatur limites suæ auctoritatis; quod evocare præsumeret episcopos qui erant extra suam Diocesim, contra canonem secundum Concilij Oecumenici secundi. Sed hoc præcipuum ac magnificentum pro Pelagio erat, quod in epistola genuina Papæ Iulij ad synodum Antiochenam scriptum sit, non quidem competere Romano Pontifici jus convocandi Concilia generalia, cum ea auctoritas pertineret ad Imperatores sed canones Ecclesiæ generales condi non posse absque ejus sententia, *αὐτοῦ δὲ αὐτῶν ἡρώδης καὶ οὐκ εἰς ἄλλοις.* Hæc sunt verba Græcæ, quæ sic versa sunt in historia Tripartita: *Non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari.* Vnde Papa Pelagius hæc verba hausit: *Multis denuo apostolicis & canonicis atque ecclesiasticis instrumur regulis non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari.*

XV. Sed quemadmodum verissimum est non posse Concilia celebrari absque sententia Episcopi Romani, ita absurdum est regulam illam porrigere ad Concilia Diocesana sive regionalia contra mentem antiquitatis, quod tamen contendit Nicolaus Papa. Equidem collectio Canonum quæ ab Adriano primo data est Angilramno Episcopo Metensi docet Concilia provincialia pro depositione Episcoporum convocari debere à Summo Pontifice. Vnde Ivo & Gratianus occasionem arripuerunt tribuendi soli Summo Pontifici auctoritatem convocandi synodos. At Hincmarus, qui & decreta supposititia Iulij & capitula Angilramno data viderat, tria quædam affirmat. Primum, canones Conciliorum servandos præ istis epistolis. Secundum, Metropolitanos, quum Concilia provincialia aut nationalia celebrant, ita agere vi auctoritatis sancti Petri, quæ omnibus Apostolis communicata est & Episcopis eorum successoribus. Tertium, verba illarum epistolarum (de quorum fide jam tum dubitabatur, tametsi satis non con-

M m ij

Vide suprà lib. 5. cap. 15. §. 1. & Addit. ad cap. 14. §. 8.

Pelagius II in ead. epist.

Vide lib. 5. c. 9. §. 4. 5.

Hincm. c. 10. & seq. Opusculi aduersus Hincmarum Laudan.

Vide lib. 2. c. 17. 5. 4. & lib. 6. c. 21. 5. 7.

staret eas esse supposititias) intelligi debere de conventu generali Ecclesie in causa fidei: *Constat ergo de generali fidei causa hoc dixisse apostolicam sedem.* Alibi verò ostendit Regibus Francorum competere jus convocandi generalia regni Concilia, quasi voluerit opponere doctrinam Galliarum novæ Nicolai ambitioni. Probabile est Legatos Hadriani secundi in Octava Synodo conatos esse infringere jura Regum nostrorum circa convocationem Conciliorum, quemadmodum diversa alia eorundem jura pulsare tentaverant juxta propositiones Nicolai primi, ut observavi supra. Verum nihil aliud obtinere potuerunt quam ut canone septimo decerneretur adversus praxim Galliarum, quæ volebat ut generalia regni Concilia haberentur *in palatio*, eam propositionem falsam esse, *Non posse synodum absque principali presentia celebrari.* Quin etiam pronuntiatum est non decere prorsus Principes interesse synodis, nisi sint Oecumenicæ.

CAPVT XXIX.

Synopsis.

I. Pontifices Romani Legatos perpetuos in Gallia instituere tentarunt, firmandæ auctoritati suæ. Nihil in antiquitate illa tentatum adversus jura Principum aut Conciliorum.

II. Vicarij sedis apostolicæ, Primates & Primitivi dicti ab Hincmaro.

III. Drogonis Episcopi Metensis vicariatus effectus caruit, repugnantibus Episcopis Gallicanis. Prefuit synodo ad Theodonis-villam. Datum id nobilitati ejus, non autem legationi.

IV. Cur Episcopi Gallicani huic nova Drogonis dignitati intercesserint. Nimirum ob conditiones in rescripto de legatione ejus adjectas, prorsus adversus Libertati Ecclesie Gallicanæ.

V. Ansegisi Archiepiscopi Senonensis legationem admittere nolunt Episcopi Gallicani; quamvis acriter id urgeret Carolus Calvus. Hincmarus Remensis nobilem epistolam scripsit adversus ambitum Ansegisi. Rostagni item Arelatensis Archiepiscopi legatio irrita fuit.

VI. Cum Pontifices Romani viderent Episcopos Gallicanos ferre non posse ut jus perpetuæ præsentie Gallicanis Episcopis concederetur, externos miserunt. Frodoardus explicatus.

I. **S**ED ut ad legationes redeamus, cum Summi Pontifices intelligerent in tam hoc pacto esse optimam rationem conservandæ suæ auctoritatis in Gallia, Legatos in ea perpetuos instituere tentarunt, optimumque propterea factu visum est legationem iis viris tribuere quorum esset amplissima dignitas, quique præcipua apud Reges auctoritate & gratia flourerent. Iam an-

Vide suprad lib. 1. cap. 19. 5. 1.

tea in capite vigesimo hujus libri examinatius est vicariatus Episcoporum Arelatensium, ostensumque nullius illum roboris fuisse sub Imperatoribus Romanis, neque etiam sub prima Regum nostrorum dynastia. Sub secunda dein Bonifacius Archiepiscopus Moguntinus à sede apostolica missus est ad erudiendos in fide populos Germaniæ, idolis addictos, & ut Episcopos in Gallia restitui procuraret: qui vicariatuum suum exercuit cum consensu Regum nostrorum & Episcoporum quorum intererat, nulla injuria facta juri Principum aut Conciliorum. Sic enim ad Zachariam Pontificem Romanum scribit idem Bonifacius: *Notum sit paternitati vestre quia postquam indignis mihi mandastis in provincia Francorum, sicut & ipsi rogaverunt Sacerdotes, Concilio synodali & conventui præesse.*

II. Interfecto autem in Frisia Bonifacio ab infidelibus anno septingentesimo quinquagesimo quarto, Galliarum per nonaginta annos nullum habuere Primatem. Interim jura Metropolitanorum conservata fuere. Ecclesiasticæ verò causæ definiebantur secundum canones & decreta sedis apostolicæ Pontificum & Principum suorum dispositionem, ut verbis Hincmari utar, qui apostolicæ sedis Vicarium Primatem & Primicerium vocat. *Hactenus, inquit, provinciæ cisalpinæ temporibus Pippini Regis, & Caroli ac Ludovici Imperatorum, sine hoc Primicerio vel Primatè à sede apostolica delegato annis circiter x x i i i. (legendum x c i i i.) manserunt; & Metropolitanis singulis suo jure servato apostolicæ sedis favore & Principum suorum dispositione, secundum sacros canones & decreta ejusdem sedis Pontificum, quæque fuerunt agenda venerabiles Episcopi per auctoritatem canonum sacrorum & decreta sedis Romane Pontificum peregerunt.*

III. Drogo Caroli Magni filius ex concubina & Metensis Episcopus hanc Vicarij dignitatem renovare studens in Gallia, eam à Papa Sergio obtinuit anno octingentesimo quadragesimo quarto. Verum obtineri non potuit ab Episcopis Gallicanis ut liberam ei Vicarij apostolicæ auctoritatem permitterent. Et de consensu quidem Regum nepotum suorum primum locum obtinuit in synodo ad Theodonis-villam. Verum cum negotium illud propositum fuisset in Concilio Vernensi, pro solo jure præsidendi, de prelatione reverendissimi Drogonis, pronuntiatum est in canone x i. de hoc acturos Episcopos in proximo conventu Episcoporum Galliarum & Germaniarum, in quo inquiri posset an ei prærogativæ consensum suum adhibere velint Metropolitanis reliquisque antistites.

Ref. gl. P. Con. 154.

Hincm. c. 10. & seq. Opusculi aduersus Hincmarum Laudan.

Vide lib. 2. c. 17. 5. 4. & lib. 6. c. 21. 5. 7.

Vide lib. 1. c. 19. 5. 1.